

Smjernice Platforme za osnaživanje civilnog društva¹ za osnaživanje podrške ženama i djevojčicama žrtvama nasilja tokom COVID-19 pandemije

Trenutna pandemija COVID-19 ima negativni veliki društveni i ekonomski za sve ljude i nesrazmjerno utiče na žene i djevojčice zbog već postojećeg široko rasprostranjenog nasilja i diskriminacije². Svaka kriza prouzrokuje diskriminaciju i produbljuje nejednakosti koje su već postojale u društvu, kao što su različiti oblici diskriminacije prema ženama i djevojčicama. Neophodno je da države pojačaju napore i mjere usmjerene na zaštitu žena i djevojčica od nasilja.

Dom nije uvijek sigurno mjesto za žene i njihovu djecu i oni su naročito izloženi rizicima tokom izolacije, jer ne mogu da izbjegnu počinioce nasilja. Veliku zabrinutost prouzrokuje činjenica da su pravila fizičkog distanciranja i zatvaranja nametnuta od strane vladinih institucija pokrenula dodatne rizike od nasilja u porodici. U Bosni i Hercegovini, mjere usvojene od strane kriznih štabova su uzrokovale redukovane aktivnosti subjekata zaštite od nasilja koje su uticale na nedostupnost opštih servisa podrške i pomoći za žrtve nasilja. Nevladine organizacije koje vode podršku žrtvama nasilja u porodici putem specijalizovanih servisa podrške, uključujući i SOS telefone su zabilježile porast poziva tokom COVID-19 pandemije, a neke od sigurnih kuća za žene i djecu žrtve nasilja u BiH nisu mogle osigurati izolacioni prostor za prijem novih žena i djece koji su izloženi nasilju, što je uticalo na ograničenost dostupne podrške i pomoći.

Ove smjernice su usmjerene da podrže vladine institucije na svim nivoima i pružaoce servisa u Bosni i Hercegovini da unaprijede odgovor na potrebe žena i njihove djece, kao i djevojčica žrtava nasilja i efekte mjera izolacije u vezi sa širenjem COVID-19 virusa. Smjernice ostaju primjenjive takođe i nakon ukidanja mjera izolacije.

¹Platforma za osnaživanje civilnog društva je platform koja okuplja 9 ženskih organizacija iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Srbije i Turske, sa ciljem osnaživanja glasova žena i agencije na regionalnom nivou.

² <https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/2020/04/voices%20of%20womens%20organizations%20on%20covid19final.pdf?la=en&vs=2118>

This programme is funded
by the European Union

Smjernice su pripremljene u saradnji *Fondacije „Udružene žene“ Banja Luka i Mreže žene protiv nasilja u Evropi (WAVE)*, u okviru projekta *Platforma za osnaživanje civilnog društva*, koji se provodi u 7 zemalja Zapadnog Balkana i Turske, podržanog u okviru programa *Evropske Unije i UN Women „Primjena normi, mijenjanje stavova“*³.

U cilju unapređenja zadovoljenja potreba žena i djevojčica žrtava nasilja, Savjet ministara BiH, Vlada Republike Srpske, Vlada Federacije BiH, Vlada Brčko distrikta BiH, kao i vlade kantona u Federaciji BiH kroz odgovorna ministarstva i javne institucije trebaju razmotriti preduzimanje mjera, kako slijedi:

- Prepoznati kao osnovne usluge servise podrške i prevencije koje pružaju ženske nevladine organizacije i druge opšte usluge od strane javnih institucija, kako bi im se omogućilo da funkcionišu u punom kapacitetu
- Pružiti finansijsku podršku ženskim nevladinim organizacijama koje vode specijalizovane usluge podrške, kao što su SOS telefoni za žrtve nasilja, sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja, besplatna pravna i psihosocijalna pomoć i podrška za žene, podrška u izlaznim strategijama iz nasilja i dr.
- Održavati stalnu saradnju sa ženskim nevladinim organizacijama u cilju planiranja odgovora na krizu izazvanu COVID-19, tokom planiranja i ukidanja mjera izolacije
- U konsultacijama sa ženskim nevladinim organizacijama, planirati i provoditi hitne protokole za sigurne kuće za žrtve nasilja, kao odgovor na izazove pandemije
- Sarađivati sa ženskim nevladinim organizacijama i drugim organizacijama civilnog društva u odgovoru na potrebe ranjivih grupa žena koje su u najvećem riziku od nasilja, kao što su žene sa invaliditetom, Romkinje, žene u seoskim područjima i dr.
- Nastaviti sa poštovanjem standarda Konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici – Istanbulske konvencije – naročito u periodima krize
- Prikupljati rodno osjetljive podatke i statistike za efikasno planiranje javnih politika. Uočena je potreba za hitnom rodno odgovornom procjenom potreba i prioriteta žena žrtava nasilja i drugih ugroženih grupa žena

³ <https://eca.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/regional-programme-in-the-western-balkans-and-turkey>

This programme is funded
by the European Union

- Osigurati jasne instrukcije i standardne operativne procedure svim vladinim institucijama (zdravstvenim ustanovama, obrazovnim ustanovama, centrima za socijalni rad, policiji, pravosudnim institucijama) kako bi mogli pružiti rodno osjetljivu podršku žrtvama nasilja
- Dati stroge naredbe profesionalcima/kama u oblasti zaštite zdravlja, socijalnim radnicima/cama, policajcima/kama i predstavnicima/cama pravosudnih institucija koji/e su uključeni/e u aktivnosti pružanja podrške da osiguraju povjerljivost odnosno tajnost lokacije sigurnih kuća za žene i djecu žrtve nasilja
- Pokrenuti kampanje podizanja svijesti javnosti (putem interneta ili korištenjem drugih platformi) kako bi se građani/ke informisali/e o servisima podrške i pomoći ženama i djevojčicama žrtvama nasilja i načinima kako stupiti u kontakt sa organizacijama i institucijama koje pružaju podršku i pomoć

Smjernice za unapređenje podrške ženama i djevojčicama:

- Žene i njihova djeca koje/i su u stanju potrebe za smještanjem u sigurnu kuću trebaju biti prioritetno testirane/i na COVID-19
- Distribuirati dovoljno besplatne zaštitne opreme (kao što su maske i rukavice) servisima koje pružaju pomoć i podršku ženama (sigurne kuće, besplatna pravna i psihosocijalna savjetovališta za žene)
- U saradnji sa kantonalnim/gradskim/opštinskim upravama, osigurati dovoljan broj kreveta za smještaj žrtava nasilja u porodici i njihove djece koji ne mogu biti smješteni u sigurne kuće (na primjer, putem korištenja hotela sa recepcijom i dr.)
- Osigurati pristup prekidu trudnoće i pristupačnim metodama kontracepcije za žene
- Koordinirati distribuisanje lijekova i hrane ranjivim i marginalizovanim kategorijama žena

Smjernice za ministarstva pravde i ministarstva unutrašnjih poslova u okviru podrške žrtvama nasilja:

- Sudovi moraju prioritetno razmatrati kao hitne slučajeve krivična djela nasilja prema ženama i nasilja u porodici
- Dosljedno bilježiti i voditi evidencije svih poziva i dolazaka u policijske stanice u cilju prijave slučajeva nasilja
- U slučajevima prijavljenog nasilja, striktno primjenjivati postojeće protokole o saradnji i koordinaciji u slučajevima nasilja u porodici i nasilja prema ženama
- Pooštriti kaznenu politiku za djela nasilja u porodici i seksualnog nasilja, kao i nasilja prema djeci, u skladu sa kaznama propisanim krivičnim zakonima

This programme is funded
by the European Union

- Provoditi javne kampanje sa ciljem informisanja stanovništva o dostupnim uslugama pravne pomoći u cilju unapređenja podrške žrtvama nasilja
- Predlagati, izricati i sprovoditi hitne mjere zaštite i zaštitne mjere regulisane zakonima o zaštiti od nasilja u porodici i krivičnim zakonima u vezi sa zaštitom sigurnosti žena i djevojčica nasilja
- Djeca žrtve nasilja trebaju uvijek biti obuhvaćena ovim hitnim mjerama zaštite i zaštitnim mjerama
- Kratkoročne mjere zaštite trebaju biti zamjenjene dugoročnijim mjerama zaštite
- Primjeniti procedure procjene rizika kako bi se osigurala bezbjednost žena i djevojčica koje su izložene nasilju

This programme is funded
by the European Union

